

ПРАВОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ ДАНСЬКОЇ РАДИ У СПРАВАХ БІЖЕНЦІВ: ВИПУСК 36 Січень, 2019

1. Кабінет Міністрів Підготував Зміни до Законодавства щодо Регулювання Гуманітарної Допомоги

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів [схвалив](#) законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо гуманітарної допомоги». Тепер цей законопроект буде передано до Парламенту для подальшого розгляду.

Заявлено, що законопроект спрямований на:

- врегулювання надання та отримання гуманітарної допомоги представництвами іноземних урядових і неурядових організацій в Україні, їх акредитації;
- «збільшення адресності» гуманітарної допомоги та оперативності її отримання бенефіціарами;
- передачу функції по визнанню гуманітарної допомоги Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів;
- розширення існуючих повноважень обласних державних адміністрацій щодо визнання гуманітарної допомоги: наразі обласні державні адміністрації можуть визнавати вантажі вагою до 3 тон, законопроект же встановлює верхню межу у 10 тон.

Відзначимо, що 1 квітня 2016 року у Парламенті був зареєстрований підтриманий гуманітарними організаціями законопроект № [4360](#) «Про Гуманітарну Допомогу у Кризових Ситуаціях». Управління з координації гуманітарних питань ООН в Україні та парламентський комітет у справах ветеранів та осіб з інвалідністю презентували проект 16 травня 2016 року. За майже 3 роки, що минули з дня реєстрації законопроекту, Парламент так і не розглянув його. Залишається неясним, чи є розроблений Кабінетом Міністрів проект альтернативою поданому раніше законопроекту № 4360.

2. Кабінет Міністрів Оновлює Програму Пільгового Житлового Кредитування Молоді

18 грудня 2018 року Кабінет Міністрів прийняв постанови № [1087](#) та [1090](#), обидві направлені на регулювання діяльності Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву. Фонд, широко відомий своєю програмою «Доступне житло», веде й інші житлові програми, у тому числі програму пільгового житлового кредитування для молоді. Прийняті Кабінетом Міністрів постанови спрямовані на оновлення саме цієї програми і не стосуються програми «Доступне житло».

Істотні положення постанов:

- Оновлено окремі положення механізму роботи програми;
- передбачено першочергове право на участь у програмі для молоді з числа:
 - ВПО;
 - ветеранів «АТО» і членів сімей учасників «АТО», які загинули у зв'язку з виконанням службових обов'язків;
 - членам сімей громадян України, які загинули внаслідок участі в подіях Революції Гідності.

Умови участі в програмі:

- кредит надається під пільгові відсотки у розмірі облікової ставки Національного банку України (18% річних станом на 1 лютого 2019 року); відсотки не нараховуються військовослужбовцям на час проходження військової служби;
- до участі у програмі допускаються учасники/учасниці віком до 35 років; якщо у програмі бере участь подружжя, то обидва члени подружжя мають бути не старші за 35 років;
- кредит надається на строк до 20 років;
- щомісячний дохід сім'ї у розрахунку на одного її працюючого члена повинен перевищувати трикратного розміру прожиткового мінімуму після виплати відсотків за кредитом;

- кандидати повинні або не мати у власності житла, або перебувати на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов¹. Це обмеження не застосовується щодо житла ВПО, яке розташоване на непідконтрольній уряду території України, на лінії зіткнення, або у Криму;
- вартість житла, на придбання якого надається пільговий кредит, не може перевищувати рівень, який визначається через встановлення Міністерством регіонального розвитку показників опосередкованої вартості спорудження житла у відповідному регіоні. Такі показники щоквартально оновлюються.²

3. Парламент Ухвалив Закон Про Протидію Булінгу

18 грудня 2018 року Парламент прийняв закон № [2657](#), направлений на боротьбу з булінгом (цькуванням). Зазначений закон має особливе значення у контексті прав дітей, які постраждали внаслідок конфлікту та зумовленого ним внутрішнього переміщення: понад 20% дітей, які взяли участь у проекті Данської Групи з розмінування по допомозі жертвам вибуху мін та інших вибухонебезпечних предметів, зіткнулися з булінгом у школах.

Закон визначає булінг як психологічне, фізичне, економічне або сексуальне насильство, вчинене щодо дитини (особи молодше 18 років) іншим учасником освітнього процесу, якщо таке насильство завдало чи могло завдати шкоди фізичному чи психічному здоров'ю жертви. При цьому, визначення охоплює і випадки, коли булінг здійснювався телефоном, через інтернет чи інші електронні засоби комунікації. Шкода, завдана жертві, може полягати в тому числі у виникненні в особі почуття страху, тривоги, у приниженні особи чи її підпорядкування інтересам кривдника, у соціальній ізоляції особи.

Механізм реагування на випадки булінгу:

- жертва або свідок булінгу можуть повідомити про випадок персонал закладу освіти, психолога, співробітника соціальної служби, поліцію або службу безоплатної правової допомоги;
- особа, якій повідомили про випадок можливого булінгу, звертається до керівника відповідного закладу освіти із письмовим повідомленням;
- керівництво освітнього закладу проводить розслідування можливого випадку булінгу та скликає засідання комісії по боротьбі з булінгом;
- комісія у складі викладачів, психолога, батьків жертви та можливого кривдника і керівника закладу освіти визначають, чи є розслідуваний випадок систематичним булінгом або одиничним конфліктом. Якщо комісія визначає скоєне як булінг, керівник закладу освіти зобов'язаний повідомити про це поліцію;
- Незалежно від рішення комісії, потерпіла особа має право у будь-який момент самостійно звернутися до поліції.

Відповідальність за булінг передбачає:

	Якщо кривдник досяг 16 років і несе відповідальність сам	Якщо кривдник молодше 16 років – відповідальність несуть батьки або опікуни
Якщо особа не притягувалася до відповідальності за булінг протягом останнього року та діяла самостійно		Штраф від 850 до 1700 грн.– АБО – Громадські роботи на строк від 20 до 40 годин
Якщо булінг здійснений особою, яка притягалася до відповідальності за булінг протягом останнього року, чи якщо булінг скоєно групою осіб		Штраф від 1700 до 3400 грн.– АБО – Громадські роботи на строк від 40 до 60 годин
Неповідомлення керівництвом школи інформації про висновок комісії щодо виявленого випадку булінгу до поліції		Штраф від 1700 до 3400 грн. – АБО – Позбавлення 20% заробітної плати за місяць

¹ Участь особи в обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов можлива за умови невідповідності житла особи встановленим стандартам – просторовим, санітарним чи іншим.

² Для додаткової інформації про обмеження вартості доступного в рамках програми житла см. Параграф 17 пункту 5 Порядку використання коштів, затвердженого постановою КМУ № [488](#) та [наказом](#) Міністерства регіонального розвитку № 46 від 01.03.2018

4. Кабінет Міністрів Посилив Захист Дітей, Які Постраждали Від Домашнього Насильства чи Насильства за Ознакою Статі

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів затвердив постанову № [43](#), відповідно до якої,

- діти, які постраждали від домашнього насильства або насильства за статевою ознакою, отримують доступ до ряду соціальних послуг, включаючи психологічну підтримку та реабілітацію, соціальний супровід, допомогу в інтеграції та адаптації, представництво їх інтересів, а також безпечний притулок;
- державна служба у справах дітей розробляє заходи щодо захисту і виховання дітей, які постраждали від зазначених видів насильства. У зв'язку з випадками виявленого насильства, служба також порушує перед органами місцевої влади питання про притягненням до відповідальності посадових осіб, які не виконують належним чином свої обов'язки щодо попередження домашнього насильства та реагування на нього;
- центр соціальної допомоги може створювати мобільні бригади соціально-психологічної допомоги та притулки для безпечного перебування та реабілітації потерпілих осіб.

5. Кабінет Міністрів Розширив Перелік Будівельних Робіт, Які Не Вимагають Отримання Дозволу

Контекст: Значна частина житлових будинків та нежитлових приміщень, об'єктів інфраструктури та комерційних будівель на територіях України, які постраждали внаслідок конфлікту, потребують ремонту і відновлення. Окрім вартості ремонту, перешкодою для відновлення таких будівель часто є також складність і тривалість процесів, пов'язаних із отриманням дозволу Державної архітектурної інспекції на проведення відповідних робіт та подальшого введення будівлі в експлуатацію. У червні 2017 року Кабінет Міністрів прийняв [постанову](#) про затвердження списку будівельних робіт, які не потребують отримання дозвільної документації та подальшого введення в експлуатацію. 18 січня 2018 року Кабінет Міністрів [розширив](#) цей список. Тепер цей розширений список також включає наступні види робіт:

- реконструкція, технічне переоснащення та капітальний ремонт внутрішніх інженерних систем електричного живлення, опалення, вентиляції, водопостачання та водовідведення;
- переобладнання і перепланування житлових будинків та нежитлових приміщень, що за своїми наслідками належать до класів СС1 (незначні наслідки), СС2 (середні) і СС3 (значні) – тобто, у т.ч. і роботи з перепланування/переоснащення торговельних залів торгово-розважальних центрів, офісних приміщень бізнес-центрів (без впливу на огорожувальні та несучі конструкції).

6. Кабінет Міністрів Затвердив Положення Про Міністерство у Справах Ветеранів

27 грудня 2018 року Кабінет Міністрів прийняв постанову № [1175](#), затвердивши положення про Міністерство у справах ветеранів. Окрім ветеранів і членів їх сімей, міністерство займатиметься також питаннями, пов'язаними із соціальним захистом постраждалих учасників Революції Гідності та інших осіб, прирівняних до учасників бойових дій.

Структура міністерства включатиме:

- Директорат стратегічного планування, координації політик і євроінтеграції
- Директорат медичного забезпечення, реабілітації та психічного здоров'я ветеранів
- Директорат соціального забезпечення та підтримки ветеранів
- Директорат пам'ятних почесей і співпраці з недержавним сектором

Напрямки діяльності міністерства:

- Соціальний захист ветеранів та їх сімей
- Участь в заходах, присвячених пам'яті загиблих військовослужбовців
- Розробка онлайн-сервісів для ветеранів
- Забезпечення та моніторинг медичної допомоги ветеранам
- Крім центральних органів, міністерство буде представлено територіальними органами у всіх областях України
- Спрощення пов'язаних бюрократичних процедур

7. Парламентська Асамблея Ради Європи Затвердила Резолюцію Про Ескалацію Напруженості Навколо Азовського моря і Керченської Протоки Та Загрози Європейській Безпеці

24 січня 2019 року Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) прийняла резолюцію [2259](#) (2019) під назвою «Ескалація напруженості навколо Азовського моря і Керченської протоки та загрози європейській безпеці».

Резолюція прийнята у відповідь на захоплення 3 військових кораблів і 24 українських військовослужбовців прикордонною службою російської Федеральної служби безпеки (ФСБ), що відбулося 25 листопада 2018 року. Ця подія призвела до введення в Україні воєнного стану, що тривав з 26 грудня 2018 року по 26 грудня 2018³.

Асамблея закликала Росію негайно звільнити українських військовослужбовців і забезпечити їм необхідну допомогу, передбачену положеннями міжнародного гуманітарного права, такими як положення Женевських конвенцій.

8. Парламентський Комітет Розглянув Законопроект № 6240 Про Виборчі Права Внутрішньо Переміщених Осіб

Контекст: У рамках чинного законодавства ВПО позбавлені можливості реалізувати своє право на участь у місцевих виборах. ВПО можуть голосувати лише на загальнонаціональних виборах (парламентських і президентських), для чого їм необхідно додатково пройти нещодавно спрощену⁴ процедуру зміни місця голосування. Згідно із чинним законодавством, парламентські вибори будуть проходити за змішаною, пропорційно-мажоритарною системою: половина народних депутатів будуть обиратися за списками політичних партій на загальнодержавному голосуванні, у той час як інша половина буде обрана на одномандатних виборчих округах, кожен із яких направить до Парламенту свого представника. ВПО не можуть брати участь у виборах народних депутатів по окремим виборчим округам. Для цього особа має бути включена до місцевого реєстру виборців, а це можливо лише за наявності запису у паспорті особи про реєстрацію її місця проживання у відповідній територіальній громаді. Були спроби домогтися включення особи до такого реєстру за рішенням суду на підставі свідоцтва ВПО, але у липні 2018 року Верховний Суд висловився проти такої можливості⁵. Тоді Суд зазначив, що включення до реєстру можливе лише на підставі запису про відповідне місце проживання особи у її паспорті. Відновлення виборчих прав ВПО було предметом адвокації багатьох організацій як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Серед іншого, на необхідність цього вказано і в резолюції Раді Європи № [2198/2018](#).

Щодо Законопроекту: Законопроект № [6240](#) був зареєстрований у Парламенті 27 березня 2017 року і направлений до профільного комітету для попереднього розгляду 29 березня 2017 року. 17 січня 2019 року, через два роки після реєстрації законопроекту, профільний комітет нарешті [розглянув](#) його, утримавшись при цьому від будь-яких висновків щодо доцільності прийняття законопроекту. Тепер він має бути включений до порядку денного Парламенту для подальшого розгляду.

³ Для додаткової інформації щодо введення в Україні воєнного стану дивіться [Спеціальний випуск Правового бюлетеня Данської Ради № 33](#) та [Випуск № 34](#), секція 1.

⁴ Для інформації щодо спрощення процедури зміни виборчої дільниці для ВПО зі Сходу України дивіться [Випуск № 31 Правового бюлетеня Данської Ради](#) у справах біженців (вересень, 2018), секція 6.

⁵ Для інформації щодо рішення Верховного Суду у справі про включення ВПО до місцевого реєстру виборців на підставі свідоцтва ВПО дивіться [Випуск № 30 Правового бюлетеня Данської Ради](#) у справах біженців (Серпень, 2018), Секція 6

9. Аналіз Державного Бюджету На 2019 рік

1 січня 2019 року набрав чинності державний бюджет на 2019 рік. У таблиці 1 вказані основні соціальні показники, які також впливають на розрахунок багатьох видів соціальної допомоги. Показники [бюджету 2019 року](#) наведені у порівнянні з показниками бюджетів [2017](#) і [2018](#) років та вказані у гривні.

Таблиця 1: Базові соціальні показники у 2017-2019 роках

Показник	Бюджет 2017			Бюджет 2018			Бюджет 2019		
	31-го Січня	31-го Липня	31-го Грудня	31-го Січня	31-го Липня	31-го Грудня	31-го Січня	31-го Липня	31-го Грудня
Прожитковий Мінімум	1544	1624	1700	1700	1777	1853	1853	1936	2027
Мінімальна Заробітна Плата	3200			3723			4173		
Мінімальна Пенсія	1247	1312	1373	1373	1435	1497	1497	1564	1638

У наведеній нижче Таблиці № 2 вказані статті витрат державного бюджету, пов'язані із соціальним захистом постраждавши внаслідок конфлікту осіб. Ці показники округлені до наближеного мільйона/мільярда та вказані у гривні.

Орган чи напрям використання бюджетних коштів	Бюджет 2017	Бюджет 2018	Бюджет 2019
Міністерство Тимчасово Окупованих Територій і ВПО	28 мільйонів	192 мільйона	239 мільйонів
<i>Субвенція місцевим бюджетам на виплату житлових субсидій на оплату комунальних послуг</i>	69 мільярдів	71 мільярд	35 мільярдів
<i>Субвенція місцевим бюджетам на виплату допомоги малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю, допомоги по безробіттю та деяких інших видів соціальної допомоги</i>	54 мільярда	53 мільярда	63 мільярда
Міністерство охорони здоров'я	75 мільярдів	87 мільярдів	98 мільярдів
Міністерство соціальної політики	146 мільярдів	163 мільярда	236 мільярдів
<i>Пенсійний фонд</i>	134 мільярда	150 мільярдів	168 мільярдів
<i>Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю</i>	1,352 мільярд	1,644 мільярд	1,815 мільярд
<i>Субвенція місцевим бюджетам на виплату соціальної допомоги на дітей-сиріт та допомоги по вихованню дітей за принципом «гроші йдуть за дитиною»</i>	773 мільйона	925 мільйонів	997 мільйонів
<i>Заходи щодо соціального захисту дітей, сімей, жінок та найбільш вразливих соціальних груп</i>	91 мільйон	100 мільйонів	95 мільйонів
<i>Виплата щомісячної адресної допомоги ВПО</i>	3 мільярда	3 мільярда	3 мільярда

Міністерство регіонального розвитку, будівництва і ЖКГ	18 мільярдів	15 мільярдів	15 мільярдів
Координаційний центр з надання правової допомоги	408 мільйонів	529 мільйонів	728 мільйонів

Таблиця 3 дає уявлення щодо пріоритетів держави у реалізації права на житло представників різних соціальних груп. Потреба у житлі розглядається як найгостріша із потреб ВПО. Як видно із таблиці нижче, бюджет не містить окремої статті витрат для забезпечення житлом ВПО. З-поміж усіх наведених статей витрат лише три, виділені жирним шрифтом, можуть бути направлені на досягнення зазначеної мети. У той же час, ці кошти будуть використані для забезпечення житлом і деяких інших соціальних груп. З огляду на те, що мова йде про державний бюджет, кошти якого будуть у подальшому розподілені по регіонам, вплив на вирішення житлової проблеми ВПО від виділення цих коштів буде дуже незначним.

Таблиця 3: Статті державного бюджету за 2017-2019 роки, пов'язані із будівництвом/покупкою житла

Напрямок використання бюджетних коштів	Обсяг виділених бюджетних фондів		
	2017	2018	2019
Житло для військовослужбовців Збройних Сил України	751 мільйон	857 мільйонів	839 мільйонів
Житло для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт	277 мільйонів	517 мільйонів	717 мільйонів
Грошова компенсація на житло для військовослужбовців, які потребують поліпшення житлових умов та отримали інвалідність внаслідок участі в «АТО», а також сім'ям загиблих в «АТО» військовослужбовців	329 мільйонів	329 мільйонів	305 мільйонів
Житло для військовослужбовців Національної гвардії	200 мільйонів	200 мільйонів	289 мільйонів
Житло для військовослужбовців Державної прикордонної служби	200 мільйонів	200 мільйонів	200 мільйонів
Грошова компенсація на житло військовослужбовцям, які потребують поліпшення житлових умов та отримали інвалідність внаслідок участі у бойових діях за межами України, а також членам сімей військовослужбовців, загиблих під час такої служби	Не нараховувалась	200 мільйонів	200 мільйонів
Житло для військовослужбовців Служби безпеки України	40 мільйонів	120 мільйонів	120 мільйонів
Будівництво (придбання) доступного житла	30 мільйонів	100 мільйонів	100 мільйонів
Житло для військовослужбовців Головного управління розвідки	20 мільйонів	100 мільйонів	100 мільйонів
Житло для рядового та командуючого складу Державної служби з надзвичайних ситуацій	Не нараховувалась	90 мільйонів	90 мільйонів
Житло для військовослужбовців Служби зовнішньої розвідки	10 мільйонів	70 мільйонів	100 мільйонів
Часткове покриття вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов	64 мільйона	55 мільйонів	50 мільйонів

Житло для військовослужбовців Управління державної охорони	40 мільйонів	40 мільйонів	40 мільйонів
Часткове покриття відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво і придбання житла	46 мільйонів	35 мільйонів	27 мільйона
Збільшення статутного капіталу Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву	28 мільйонів	30 мільйонів	29 мільйонів
Грошова компенсація на отримання житла для учасників «АТО» з числа ВПО, які потребують поліпшення житлових умов	Виплата відсутня	25 мільйонів	25 мільйонів
Житло для військовослужбовців Державного космічного агентства	Не нараховувалась	31 мільйон	5 мільйонів
Житло для військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації	1 мільйон	1 мільйон	18 мільйонів
Фінансова підтримка Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву	7 мільйонів	7 мільйонів	7 мільйонів

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства і не обов'язково відображають позицію ДРБ-ДГР.

Цей правовий інформаційний бюлетень створений завдяки щедрій підтримці американського народу, що здійснює Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За його зміст несе відповідальність Данська Рада у справах біженців. Бюлетень не обов'язково відображає позицію Агентства США з міжнародного розвитку та Уряду Сполучених Штатів.

Цей документ охоплює питання діяльності з надання гуманітарної допомоги, яка здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди, викладені у цьому документі, жодним чином не можуть розглядатися як офіційна позиція Європейського Союзу. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яку він містить.

Цей документ був створений за підтримки Сполученого Королівства, однак викладені у ньому погляди не обов'язково відображають офіційну позицію Сполученого Королівства.